

การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนามาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง

THE MODELS DEVELOPMENT OF SUSTAINABLE TOURISM MANAGEMENT AFFECTING TO DEVELOPMENT THE QUALITY STANDARD OF THE NATURAL ATTRACTIONS IN THE CENTRAL PROVINCE

ประพันธ์พงษ์ ชินพงษ์

Praphunphong Chinnaphong

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Faculty of Management Science, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาระดับการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนามาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง ตัวแปรเกณฑ์ คือ หลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตัวแปรพยากรณ์ คือ มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประชากรแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง ในปี 2556 จำนวน 18,175,708 คน และประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดนั้นไม่ทราบจำนวน กำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้โปรแกรม G*Power3.1 ได้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 500 คน การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการนำหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปฏิบัติ ระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวมีการนำหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปฏิบัติในระดับมากที่สุด โดยมีการจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อมสูงสุด มีระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยมีคุณค่าของแหล่งธรรมชาติสูงสุด

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า หลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลางร้อยละ 36 โดยรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรเน้นหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5 อันดับแรก ได้แก่ การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม และการวิจัยและติดตามผล

คำสำคัญ: การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

Abstract

This research aimed to study the levels of Sustainable Tourism Management and Quality Standards of Natural Tourist Attractions, and to develop a model on Sustainable Tourism Management affecting developing Quality Standards of Natural Tourist Attractions of provinces in the central region. The data were analyzed by Structural Equation Modeling. The criterion variable was the principles on Sustainable Tourism and the predictor variable was the Quality Standards of Natural Tourist Attractions. The population was categorized into two groups: 18,175,708 tourist in Natural Attractions in the central region in 2013 (B.E. 2556) and the local people in the provinces located in the central region (unknown number). The 500 participants in the research were randomized by multi-stage sampling method using G*Power 3.1 Program. The research instruments were levels of implementation of Sustainable Tourism Principles and levels of the Quality Standards of Natural Tourist Attractions Questionnaire. The data were analyzed by mean, standard deviation, structural equation modeling analysis.

The results of the study indicated that the local people in the tourist attractions applied the Principles of Sustainable Tourism Management at the highest level provided with an instructional manual and information on tourism for preparations at the highest level. In terms of the quality standards of natural tourist attractions, they were evaluated at the excellent level with the value of the natural sources at the highest level.

The hypothesis testing results was the sustainable tourism management principles influenced the quality standards of natural tourist attractions in provinces located in the central region (36%). The Model of Sustainable Tourism Management should focus on the top five principles of sustainable tourism management including integrating tourism into planning, Maintain diversity, Using resource sustainable, marketing tourism responsibly and Undertaking research.

Keywords: Sustainable Tourism Management, Tourism Management and Quality Standards of Natural Tourist Attractions

บทนำ

จากรายงานของ UNWTO World Tourism Barometer ระบุว่า ตั้งแต่ต้นปีถึงสิงหาคม 2558 จำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางระหว่างประเทศเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในอัตราร้อยละ 4 ต่อปี โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 810 ล้านคน มากกว่าช่วงเวลาเดียวกันในปีที่ผ่านมา 33 ล้านคน สำหรับจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการขยายในอัตราร้อยละ 6 โดยเฉพาะประเทศไทย

ที่ขยายตัวในอัตราที่สูงจากเดิมที่หดตัวในปีก่อนหน้า (Office of Permanent Secretary, Ministry of Tourism and Sports, 2015: 5)

เมื่อการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหลักในการนำรายได้เข้าสู่ประเทศ กรมการท่องเที่ยวถือเป็นองค์กรหลักในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั่วประเทศ องค์ประกอบหนึ่งของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คือ การเข้าไปจัดทำมาตรฐาน ส่งเสริมการพัฒนา บริหารจัดการ และตรวจประเมิน

เพื่อให้มาตรฐานแก่แหล่งท่องเที่ยว ปัจจุบันกรมการท่องเที่ยวได้พัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเพื่อยกระดับเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันแล้วทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน กรมการท่องเที่ยวได้จัดทำระบบการประเมินคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวระดับจังหวัดขึ้น เพื่อรับผิดชอบนำเอามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวไปประเมินคุณภาพและความเหมาะสมเพื่อขอรับประกาศนียบัตรรับรองคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว (Banmuang Newspaper, 2012)

ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความหลากหลายและมีความสวยงามมากมาย แต่ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวในบางแห่งได้ถูกทำลายไปจนหมดสภาพ หรือถูกทำลายเสียหายไปเป็นบางส่วน หรืออยู่ในสภาพเสื่อมโทรมต่อการถูกทำลายก็มีไม่น้อย ดังนั้น การเข้าไปใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาตินั้น สิ่งที่ต้องพึงระวังไว้เสมอว่าแหล่งธรรมชาตินั้นสามารถสูญเสียไปได้ และบางแห่งนั้นยากต่อการฟื้นฟู การเข้าไปใช้ประโยชน์จะต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งธรรมชาติน้อยที่สุด (Department of Tourism, 2013: 2-3)

สำหรับความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการรักษา ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน รวมถึงความมีจรรยาบรรณของภาคธุรกิจ การท่องเที่ยว และการส่งเสริมให้ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยว มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการรักษาสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ในชุมชนของตนเอง ซึ่งภาคธุรกิจการท่องเที่ยวควรต้องปรับตัวเองให้เป็นองค์กรที่หันกลับมาช่วยกันดูแลสภาพ ธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว การจัดการกิจกรรมท่องเที่ยว ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม การรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวช่วยกันดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาเป็นจุดขาย (Institute for Social Research Chulalongkorn University, 2009: 19)

ส่วนอัตราการขยายตัวของผู้เยี่ยมชมปี 2556

พบว่า ภาคใต้มีอัตราการขยายตัวของผู้เยี่ยมชมเยือนสูงสุด แต่ในขณะที่ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพฯ มีอัตราการขยายตัวของผู้เยี่ยมชมต่ำที่สุด จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา และพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผล ต่อการพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวในเขตภาคกลาง เพื่อยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว โดยเขตพื้นที่ ภาคกลางประกอบด้วยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี ฉะเชิงเทรา นครปฐม สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรสาคร อ่างทอง สิงห์บุรี และชัยนาท จังหวัดที่มีจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี ฉะเชิงเทรา และ นครปฐม (TAT Intelligence Center, Tourism Authority of Thailand, 2015)

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนารูปแบบ การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อมาตรฐาน คุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขต ภาคกลาง เฉพาะจังหวัดที่มีจำนวนผู้มาเยี่ยมชมเยือนสูงสุด 5 อันดับข้างต้นที่ได้กล่าวมาแล้ว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของจังหวัดในเขตภาคกลางในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
2. เพื่อศึกษาระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ของจังหวัดในเขตภาคกลางในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง

ทบทวนวรรณกรรม

Shirley Eber (1993 cited in Thailand Institute of Scientific and Technological Research, 1999) กล่าวว่า หลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรมีองค์ประกอบ สำคัญ 10 ประการ ได้แก่

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using Resource Sustainably)

2. การลดการบริโภคที่มากเกินไปและลดปริมาณของเสีย (Reducing Over - consumption and Waste)
3. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Maintaining Diversity)
4. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนการพัฒนาแห่งชาติ (Integrating Tourism into Planning)
5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจท้องถิ่น (Supporting Local Economics)
6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง (Involving Local Communities)
7. การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ (Consulting Stakeholders and the Public)
8. การฝึกอบรมบุคลากร (Training Staff)
9. การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลอย่างพร้อมมูล (Marketing Tourism Responsibly)
10. การวิจัยและติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ (Undertaking Research)

Department of Tourism (2013: 1) กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ เนื่องจากเป็นสิ่งที่มิอยู่และเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีสภาพและการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา มีระบบความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนในตัวเองด้วยปัจจัยต่างๆ กัน และองค์ประกอบเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจค่อยเป็นค่อยไปหรืออาจรวดเร็วมากจนเห็นได้ชัดเจนแล้วแต่กรณีไป ซึ่งผลจากการใช้ประโยชน์ของมนุษย์อาจทำให้เกิดการสูญสลายของแหล่งธรรมชาตินั้นได้ถ้าปราศจากความเข้าใจในการใช้ทรัพยากรนั้นๆ ความสวยงามของแหล่งธรรมชาติที่มีอยู่มากมายในประเทศไทยเป็นจุดดึงดูดสำคัญในด้านการท่องเที่ยว แต่การเปิดพื้นที่ธรรมชาติเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือขาดการจัดการที่ดีทำให้แหล่งธรรมชาติหลายแห่งเกิดความเสื่อมโทรม และส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวในที่สุด ดังนั้น การกำหนดกรอบหรือเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจนสำหรับให้หน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลแหล่ง

ท่องเที่ยวทางธรรมชาติต่างๆ ได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว เพื่อยกระดับมาตรฐานในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศไทย และยังสามารถใช้เป็นสิ่งบ่งบอกให้นักท่องเที่ยวรับรู้ในคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว และมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ซึ่งหมายถึงการเพิ่มขึ้นของรายได้ทางการท่องเที่ยวด้วย รวมทั้งเป็นการเพิ่มมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

การประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติดังนี้

1. คุณค่าของแหล่งธรรมชาติและความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย

คุณค่าหรือความสำคัญของแหล่งธรรมชาติเกิดขึ้นจากความสำคัญของแหล่งธรรมชาติที่มีต่อระบบนิเวศและความสำคัญต่อมนุษย์ จากการเข้าไปใช้ประโยชน์คุณค่าทางด้านการเรียนรู้ และคุณค่าทางด้านจิตใจ ประกอบด้วยคุณค่าทางด้านชีวภาพ คุณค่าทางด้านกายภาพ และคุณค่าทางสังคม

ความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย คือ ปัจจัยซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาตินั้นอาจมาจากภัยธรรมชาติที่มนุษย์ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้า หรือคาดการณ์ล่วงหน้าได้แต่ไม่สามารถยับยั้งภัยธรรมชาตินั้นได้ และอีกประการหนึ่งเกิดจากการกระทำของมนุษย์ซึ่งอาจจะตั้งใจ หรือจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านลบขึ้นกับสิ่งแวดล้อมได้

2. ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่ส่งเสริมแหล่งธรรมชาตินั้นๆ ให้มีความสำคัญ มีความเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยว เช่น แหล่งธรรมชาติอาจมีสภาพธรรมชาติที่สวยงามมาก แต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง หรือเส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวไม่ปลอดภัยก็ทำให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมเข้าไปท่องเที่ยว

3. การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึง ความสามารถในการควบคุม ดูแลการดำเนินงาน การจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน และการจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก

วิธีการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

- นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี ฉะเชิงเทรา และนครปฐม ปี 2556 จำนวน 18,175,708 คน (TAT Intelligence Center, Tourism Authority of Thailand, 2015)

- ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี ฉะเชิงเทรา และนครปฐม ไม่ทราบจำนวนแน่นอน

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์โมเดล สมการโครงการโดยใช้โปรแกรม G*Power3.1 นักท่องเที่ยว และประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 497 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยว จำนวน 500 คน และประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 500 คน

จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	จำนวน
พระนครศรีอยุธยา	ล่องเรือหางยาว	171
	รอบเกาะเมือง	
สระบุรี	น้ำตกเจ็ดสาวน้อย	104
ลพบุรี	เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์	77
ฉะเชิงเทรา	ล่องเรือแม่น้ำบางปะกง	75
นครปฐม	ล่องเรือแม่น้ำท่าจีน	73
	(ดอนหวาย)	
รวม		500

2. การเลือกตัวอย่างการวิจัยใช้การเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบเดียวกันทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1. ใช้การเลือกตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยแบ่งตามภาคต่างๆ เลือกภาคกลางที่ไม่รวมกรุงเทพฯ เนื่องจากเป็นภาคที่มีอัตราการขยายตัวของจำนวนผู้เยี่ยมเยือนต่ำที่สุด

2. ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกเก็บข้อมูล 5 จังหวัดที่มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนสูงที่สุด ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี ฉะเชิงเทรา และนครปฐม

3. ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกเก็บข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของแต่ละจังหวัด

4. ใช้การเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเลือกเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักท่องเที่ยวและประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวในวันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) และวันหยุด (เสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์) โดยเก็บข้อมูลในช่วงเวลา 10.00-15.00 น. จนครบตามจำนวนตัวอย่างที่ต้องการ

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

- แบบสอบถามระดับการนำหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปฏิบัติ นำมาจากหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ Shirley Eber (1993 cited in Thailand Institute of Scientific and Technological Research, 1999) สอบถามข้อมูลจากประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

- แบบสอบถามมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ นำมาจากการประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของ Department of Tourism (2013: 3-4) สอบถามข้อมูลจากนักท่องเที่ยวมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

การพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

- การหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity)

โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
หลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน = 0.97 มาตรฐาน
คุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ = 1.00

- การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณ
หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถาม
หลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน = 0.842 มาตรฐาน
คุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ = 0.969

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

- ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.) ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการจัดการท่องเที่ยวอย่าง
ยั่งยืน และวิเคราะห์ระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว
ทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง

เกณฑ์ในการวัดระดับการจัดการท่องเที่ยวอย่าง
ยั่งยืน และระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทาง
ธรรมชาติพิจารณาจากค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์
(Best, 1981: 179-187) ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8\end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย	การจัดการ ท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน	มาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติ
4.21-5.00	มากที่สุด	ดีเยี่ยม
3.41-4.20	มาก	ดีมาก
2.61-3.40	ปานกลาง	ดี
1.81-2.60	น้อย	ปานกลาง
1.00-1.80	น้อยที่สุด	ต่ำ

- การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Struc-
tural Equation Modeling: SEM) เป็นการทดสอบ
สมมติฐานเพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่าง

ยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนามาตรฐานคุณภาพแหล่ง
ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง

ผลการวิจัย

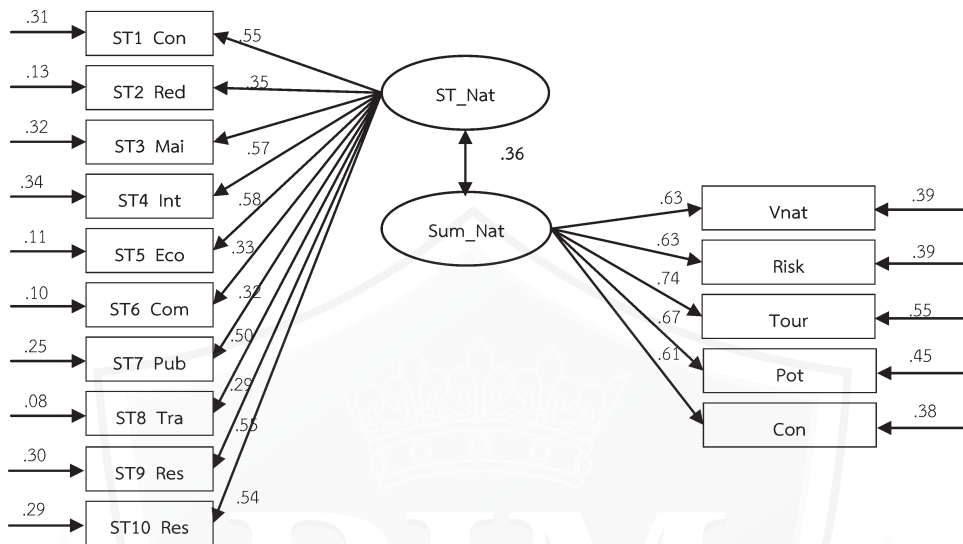
1. ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว
ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-40 ปี การศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ประกอบอาชีพ
อิสระ/ธุรกิจส่วนตัว

2. ระดับการนำหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่าง
ยั่งยืนมาปฏิบัติของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวทาง
ธรรมชาติ (ST Sum) จังหวัดในเขตภาคกลาง ประกอบด้วย
การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (ST1_Con)
การลดการบริโภคที่เกินความจำเป็นและการลดของเสีย
(ST2_Red) การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของ
ทรัพยากรธรรมชาติ (ST3_Mai) การประสานการพัฒนา
การท่องเที่ยว (ST4_Int) การใช้การท่องเที่ยวเพื่อขยาย
เศรษฐกิจในท้องถิ่น (ST5_Eco) การมีส่วนร่วม โดยการ
สร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (ST6_Com)
การประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์
ร่วมกัน (ST7_Pub) การฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่น
(ST8_Tra) การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสาร
การท่องเที่ยวให้พร้อม (ST9_Res) และการวิจัยและ
ติดตามผล (ST10_Res) พบว่า ระดับการนำหลักการจ้ด
การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปฏิบัติของแหล่งท่องเที่ยว
ทางธรรมชาติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการจัดเตรียม
ข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม (ST9_Res)
สูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด และมีการใช้การท่องเที่ยว
เพื่อขยายเศรษฐกิจในท้องถิ่น (ST5_Eco) ต่ำสุดอยู่ใน
ระดับมากที่สุด

3. ระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทาง
ธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง โดยมีคุณค่าของ
แหล่งธรรมชาติ (Vnat) ความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย
(Risk) การจัดการด้านการท่องเที่ยว (Tour) ศักยภาพ
ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (Pot) และการจัดการด้าน
การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว (Con) อยู่ในระดับดีเยี่ยม

4. การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างรูปแบบ การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อมาตรฐาน

คุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขต
ภาคกลาง

Chi-square = 92.690, df = 76, p = .940 CMIN/DF = 1.220 GFI = .976, RMSEA = .021

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อ
มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลางพบว่า หลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (ST-Nat) ที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง (Sum_Nat) ร้อยละ 36 การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลางมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ค่าไคสแควร์เท่ากับ 92.690 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 76 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.940 ไคสแควร์สัมพันธ์ (chi-square/df) เท่ากับ 1.220 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ .976 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน

(RMSEA) เท่ากับ .021 โดยหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5 อันดับแรกที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง ได้แก่

การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	ค่าร้อยละ
1. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว	58
2. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ	57
3. การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี	55
4. การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม	55
5. การวิจัยและติดตามผล	54

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง ควรดำเนินการตามหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5 อันดับแรกที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลางข้างต้น เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดในเขตภาคกลางในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพบว่า ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวมีการนำหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อมสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดในเขตภาคกลางในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยมีคุณค่าของแหล่งธรรมชาติสูงสุดอยู่ในระดับดีเยี่ยม

3. รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนามาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง ควรดำเนินการตามหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5 อันดับแรกที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง ได้แก่ การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม และการวิจัยและติดตามผลเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

อภิปรายผล

ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวมีการนำหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อมสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากคู่มือหรือเอกสารประกอบการท่องเที่ยวเป็นอีกสิ่งที่จะสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้เช่นกัน หากเป็นเพียงกระดาษถ่ายเอกสารเมื่อนักท่องเที่ยวได้รับไปอาจจะทำให้รู้สึกเฉยๆ แต่ถ้าหากมีสีสันและรูปภาพประกอบที่น่าสนใจก็จะสร้างความประทับใจเป็นการสร้างแรงจูงใจที่จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเข้าไปดูสถานที่จริง หรืออาจจะมีความประทับใจประกอบก็จะทำให้เป็นแรงดึงดูดใจสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Phongvirithorn & Phakavipas (2013) ศึกษาแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดเชียงใหม่ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ พบว่า แนวทางในการพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวควรมีการจัดการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อมโดยจัดทำสื่อต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกในการช่วยอนุรักษ์ธรรมชาติอย่างถูกวิธีโดยประสานงานกับแหล่งที่มีความรู้ เช่น กรมวิชาการเกษตร หรือมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อจัดเตรียมข้อมูลสำหรับบรรจุลงในสื่อเหล่านั้น นอกจากนั้นควรเร่งรัดทำสื่อที่ให้ความรู้ทั้งจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยใช้ประโยชน์จากเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ซึ่งปัจจุบันมีเส้นทางแล้วแต่ยังไม่มีสื่อหรือกิจกรรมเท่าที่ควร

ระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยมีคุณค่าของแหล่งธรรมชาติสูงสุดอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยคุณค่าของแหล่งธรรมชาติหมายถึง แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความสมบูรณ์สภาพความสวยงามทางกายภาพและสภาพภูมิทัศน์มีเอกลักษณ์และโดดเด่นเฉพาะตัว มีความหลากหลายของระบบนิเวศ มีศักยภาพเหมาะสมต่อการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์ของสัตว์และพืชที่สำคัญต่อระบบนิเวศนั้น

หมายความว่ามีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและยั่งยืน มีการจัดกิจกรรมในการอนุรักษ์เป็นประจําสม่ำเสมอ นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและธรรมชาติแล้ว ชาวบ้านในชุมชนก็เป็นกำลังสำคัญในการดูแลรักษาเพื่อให้คุณค่าของแหล่งธรรมชาตินั้นยังคงอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์และสวยงาม เป็นแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากที่จะมาซ้ำอีก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กำลังเป็นที่นิยมอยู่ในขณะนี้ เพราะนักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสบรรยากาศของธรรมชาติ ใช้ชีวิตแบบ Slow Life สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongsong (2014) ศึกษาเรื่อง แนวคิดการพัฒนา Slow Tourism ในประเทศไทยพบว่า การท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism คือ การท่องเที่ยวที่ไม่เร่งรีบ นักท่องเที่ยวใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่ยาวนานขึ้น เพราะผู้คนต่างเบื่อหน่ายสังคมเมืองที่วุ่นวายจึงอยากที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ใช้เวลาทำกิจกรรมอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่ยาวนานขึ้น โดยเฉพาะ Slow Life คือ การท่องเที่ยวท่ามกลางความสงบในธรรมชาติและวิถีชีวิตความเป็นชนบท และถ้ามีกิจกรรมให้ทำในช่วงเวลาค่าคืน เช่น ดูดาว ดูหิ่งห้อย ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวต้องค้างคืนอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวและยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง ร้อยละ 36 โดย 3 ลำดับแรกของการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่ควรเร่งดำเนินการเนื่องจากส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสูงสุด ได้แก่ การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ และการอนุรักษ์การใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ทั้งนี้เนื่องจากการประสานงานที่ดีมีประสิทธิภาพก็จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวทำได้ง่ายยิ่งขึ้น เนื่องจากในการจัดกิจกรรมใดๆ แหล่งท่องเที่ยวต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชนใกล้เคียงมาช่วยอำนวยความสะดวก

และลงมือปฏิบัติในการรักษาส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรและรวมถึงการอนุรักษ์การใช้ทรัพยากรอย่างพอดี เช่น การทำความสะอาดแม่น้ำ ลำคลอง เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาดน่ามอง รวมถึงเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การปลูกป่าทดแทน การนำขยะกลับไปทิ้งที่บ้าน การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ล้วนแต่ต้องอาศัยการประสานงานที่ดีกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมทั้งสิ้น เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นสามารถดำเนินงานตามแผนการพัฒนาต่างๆ ที่วางไว้ได้ อีกทั้งตัวแปรสำคัญในการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ รักษาระบบนิเวศวิทยาให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ที่สุด การปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชนในแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งเช่นกัน การปลูกฝังตั้งแต่ยังเล็ก และฝึกฝนให้เยาวชนสามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ จากรุ่นสู่รุ่น มีการสร้างเครือข่ายกับชุมชนใกล้เคียง เยาวชนรุ่นใหม่จะสามารถนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น เมื่อเยาวชนรุ่นนี้เติบโตขึ้นพวกเขานั้นจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ leamsa-ard & Thepsuwanchana (2014) ศึกษาเรื่อง การเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางบกในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อรองรับการเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า แนวทางการเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางบก ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และคนในชุมชน รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และสร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้เหมาะสมกับสภาพในแต่ละพื้นที่ สำหรับด้านสภาพแวดล้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่ผ่านมามีประสบปัญหาฤดูฝนที่มีระยะเวลายาวนาน ส่วน

อีก 2 ลำดับต่อมาของการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ที่ควรเร่งดำเนินการเนื่องจากส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสูงสุด ได้แก่ การจัดเตรียม ข้อมูลคู่มือบริการข่าวสาร การท่องเที่ยวให้พร้อม และการวิจัยและติดตามผล ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เป็นข้อมูลที่นักท่องเที่ยวจะสามารถค้นหาเพื่อประกอบการตัดสินใจว่าจะมาหรือไม่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ หากมีข้อมูลให้อย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบันก็จะเป็นประโยชน์กับแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้ ความเข้าใจในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลกิจกรรมในการท่องเที่ยว สิ่งใด ที่เป็นข้อควรปฏิบัติของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อให้สามารถท่องเที่ยว หรือทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างปลอดภัย นอกจากนั้น การรับฟังความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวก็เป็นสิ่งสำคัญ ที่จะนำมาสู่การพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Phongvirithorn & Phakavipas (2013) ศึกษาแนวทางในการพัฒนา กลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติในจังหวัดเชียงใหม่ กรณีศึกษาอุทยาน แห่งชาติดอยอินทนนท์พบว่า การบริหารจัดการเพื่อการ ท่องเที่ยวและการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการให้ บริการแหล่งท่องเที่ยวควรจัดให้มีการปรับปรุงข้อมูล ในสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น แผ่นพับ ป้ายสื่อความ ป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายบอกทางทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ถนน รวมทั้งสัญลักษณ์ที่เป็นสากลเพื่อสื่อ ความหมายให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดให้มีกล่องรับความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยว แล้วกำหนดผู้รับผิดชอบคอยติดตามผลเหล่านั้น เพื่อนำมา แก้ไขปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์

1. ระดับการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พบว่า ประชาชนมีการจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อมสูงสุด ดังนั้น เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลคู่มือการบริการข่าวสารให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ชุมชนหรือเครือข่าย ควรมีการใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้าง การรับรู้และความเข้าใจในสถานที่ท่องเที่ยว อาทิ การ จัดทำเอกสารเผยแพร่ การให้บริการแนะนำให้ข้อมูลที่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จัดทำสื่อในการสื่อสารการตลาด ที่ทันสมัย เช่น การใช้ Digital Marketing หรือ Social Media จัดกิจกรรม Road Show ตามสถานที่สำคัญๆ ที่กลุ่มเป้าหมายไปใช้บริการ เป็นต้น

2. ระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ ต่อคุณค่าหรือความสำคัญของแหล่งธรรมชาติสูงสุด ซึ่งคุณค่าหรือความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเกิดขึ้นจาก ความสำคัญของแหล่งธรรมชาติที่มีต่อระบบนิเวศและ ความสำคัญต่อมนุษย์จากการเข้าไปใช้ประโยชน์ คุณค่า ทางด้านการเรียนรู้ และคุณค่าทางด้านจิตใจ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว จึงต้องให้ความสำคัญ และมีกระบวนการวางแผนการใช้ ทรัพยากรอย่างถูกต้องตามหลักการของทรัพยากรแต่ละ ประเภท เพื่อความคงอยู่อย่างยั่งยืนของทรัพยากร การท่องเที่ยวในอนาคต

3. รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผล กระตุ้นต่อการพัฒนามาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติ พบว่า ควรดำเนินการตามหลักการ จัด การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5 ประการตามลำดับ 1) การ ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว 2) การรักษาและส่งเสริม ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ 3) การอนุรักษ์ และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี 4) การจัดเตรียมข้อมูล คู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม 5) การวิจัย และติดตามผล เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการรับรอง มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ดังนั้น

ชุมชนควรมีการสร้างความร่วมมือระหว่างกัน ใน 3 ระดับ ได้แก่ ในระดับชุมชนโดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนพูดคุยระหว่างกลุ่มเพื่อหาจุดร่วมในการทำงานร่วมกัน เปิดโอกาสให้กลุ่มต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาไปสู่การกระจายความร่วมมือไปยังกลุ่มต่างๆ โดยการจัดการวางแผน การจัดการผลประโยชน์และการสร้างความสามัคคีเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันในระดับเครือข่ายระหว่างชุมชนควรจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน ศึกษาฐานร่วมกัน สร้างกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างพลังของเครือข่าย ในระดับประเทศควรมีการจัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือศึกษาฐานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชุมชน ชุมชนควรมีการคำนวณและวิเคราะห์ขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพโดยการคำนวณพื้นที่ของคนที่ 1 คน หรือประมาณ 1 ตารางเมตร หรือการคำนวณขีดความสามารถในการรองรับที่แท้จริง หรือเทคนิคการจัดการผู้เยี่ยมชมโดยการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละวันให้สอดคล้องและสมดุลกับพื้นที่ รวมถึงการกระจายนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวตลอดทั้งปี แทนที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเฉพาะช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเท่านั้น ชุมชนควรกำหนดให้มีมาตรการการใช้พลังงานอย่างประหยัดเหมาะสมตามความจำเป็น สนับสนุนให้มีการใช้พลังงานทดแทน ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่หมดเปลืองในกิจกรรมการท่องเที่ยว และชุมชนควรมี

การติดตามและประเมินผลโดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดความสำเร็จโดยสมาชิกของชุมชน และควรมีการกำหนดวิธีการวัดวัตถุประสงค์ของโครงการในประเด็นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบทอดวัฒนธรรม การเพิ่มรายได้ การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจ เป็นต้น รวมทั้งการติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นในด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยการใช้เครื่องมือแบบผังใยแมงมุม (Spider Diagram) หรือแผนผังเวนน์ (Venn Diagram) นอกจากนี้เพื่อการได้รับข้อมูลข่าวสาร และการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพในแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวควรมีการจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดในภาคอื่นๆ ของประเทศไทย
2. ควรมีการศึกษาการวัดผลความสำเร็จเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยการพัฒนาตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่มีส่วนร่วมต่อผลสำเร็จ
3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมในประเด็นการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเชิงปฏิบัติของจังหวัดในประเทศไทย

References

- Banmuang Newspaper. (2012). *Department of Tourism given Thailand Tourism Standard for 39 sites of the 23 provinces in the 14th standard in the initial years*. Retrieved October 4, 2013, from <http://www.ryt9.com/s/bmnd/1555031> [in Thai]
- Best, J. W. (1981). *Research in Education*. New Jersey: Prentice-Hill.
- Department of Tourism. (2013). *The Manual of natural tourist's attraction quality standard evaluation*. Bangkok: Bureau of Attraction Department, Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports. [in Thai]

- leamsa-ard, N. & Thepsuwanchana, S. (2014). To maximize the potential of tourism in the inland of Surat Thani Province to support the ASEAN members. *International Conference on Management Science, Innovation, and Technology 2014*. Faculty of Management Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University, p269-274. [in Thai]
- Institute for Social Research Chulalongkorn University. (2009). Crisis with business ethics: Establishing good governance for sustainable business, 7 issues of Sustainable Tourism. *The moral of the National Assembly 4th*, 30 July - 1 August 2009. Hall 9 Impact Muangthong Thani Nonthaburi Province. [in Thai]
- Jirapan, S. (2013). *Opportunity of Thailand Tourism Business in ASEAN – AEC with University of the Thai Chamber of Commerce*. Retrieved October 4, 2013, from <http://www.ryt9.com/s/bmnd/1555031> [in Thai]
- Office of Permanent Secretary, Ministry of Tourism and Sports. (2015). *Tourism Economic Report. The Situation of World Tourism*, 1st ed. July-September 2015, p1-44. [in Thai]
- Phongvirithorn, R. & Phakavipas, B. (2013). The development of appropriate strategies to enhance the natural attractions standard in Chiang Mai Province A case study of Doi Inthanon National Park. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, 7(1), 44-55. [in Thai]
- TAT Intelligence Center, Tourism Authority of Thailand. (2015). *Number of visitors in 2013*. Retrieved February 17, 2015, from <http://intelligencecenter.tat.or.th:8080/apex/f?p=1:22:0::NO::> [in Thai]
- Thailand Institute of Scientific and Technological Research. (1999). *Final report on the implementation of policies for eco-tourism*. Bangkok: Institute of Scientific and Technological Research. [in Thai]
- Thongsong, C. (2014). A Concept for Developing Slow Tourism in Thailand. *Research Methodology & Cognitive Science*, 12(2), 1-12. [in Thai]

Name and Surname: Praphunphong Chinnaphong

Highest Education: Master of Arts in Tourism Management, Assumption University

University or Agency: Valaya Alongkorn Rajabhat University

Field of Expertise: Tourism Management

Address: Department of Tourism Management, Faculty of Management Sciences, Valaya Alongkorn Rajabhat University